CATALUNYA SOCIAL

Any X. Núm. 449 — Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts. — 25 gener de 1930

PUBLICACIO SETMANAL | REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ DURAN I BAS, 11-BARCELONA | APARTAT 1036 TELÉF. 17605

De cara a Ginebra

El desè aniversari

Mentre els polítics lliuraven batalles polítiico-financieres a La Haia, en la memorable Conferència que ha tingut la virtut de commoure tot el món, a Ginebra, quietament, sense soroll, es celebrava el desè aniversari de la Societat de les Nacions.

No cal dir que amb aquest motiu han estat pronunciats discursos eloqüents; i no cal dir tampoc com ells han estat sembrats d'aquells vots per a la pau l'encarnació dels quals sembla confiada a la Societat de les Nacions.

Va acabar la Conferència de La Haia i ha començat la de Londres. D'assumpte més espinós que la primera, de tema sempre nou i sempre tot just encetat (per la por que tots els interessats tenen d'aprofundir-hi massa) atreurà l'esguard de tot el món, i altra cop el desè aniversari de la Societat de les Nacions passarà sense pena ni glòria, sense entusiasmar a ningú, ni portar l'atenció dels homes selectes cap a un balanç de la institució wilsoniana i els resultats llurs.

¿Als deu anys de vida, pot la Societat de Ginebra enorgullir-se de la seva obra? Hem estat constants panegiristes de la Societat de les Nacions; hem procurat divulgar un xic la seva tasca perquè hem entès que amb ella es contribuïa a la pau dels pobles, lema cristià, encara que l'entitat que internacionalment l'encarni procuri girar-se d'esquena en molts casos a l'esperit de Crist. Però amb tot i això, ens cal reconèixer que ni l'èxit ni la glòria no han acompanyat l'organisme internacional de Ginebra.

Són difícils els problemes a ell encomanats; però quan la Societat de Nacions s'ha trobat amb un d'ells, ha preferit deixar-lo de banda abans de refredar només un xic les seves relacions amb el país interessat en la seva resolució en un sentit determinat. A més, la Societat ginebrina ha acabat essent no una manifestació internacional de pobles, sinó una representació d'Estats i d'organitzacions oficials, amb la qual cosa no cal dir que mant problema de justícia (com aquest de la protecció a les minories nacionals) ha restat absent del seu si, quedant així la Societat convertida en un recó de la diplomàcia mundial, amb tots els seus defectes, amb les tares tradicionals, amb les xacres que un dia portaren cap a la gran guerra.

Hi cabria potser donar relleu a una institució que realment ha reeixit: el Tribunal Permanent de La Haia; però la tasca política de la Conferència ni la tasca social de l'Oficina no es poden pas presentar com exemples d'èxit.

No som pas dels impacients i sabem bé que en tota relació internacional la complicació hi és en grau superlatiu. A més, també sabem que els directors de la política de Ginebra han procurat, de moment, millor assegurar i estabilitzar la Societat de les Nacions amb tots els seus organismes derivats i components que no pas cercar la justícia en els problemes plantejats. Tot això ho comprenem; però també comprenem que és precisament la justicia el que consolida l'èxit de totes les empreses i el que serveix de pern a qualsevol institució de dret públic.

El desè aniversari, per tant, no ens pot enlluernar a ningú. Cal ésser perseverants i seguir endavant. Els defectes poden rectificar-se i desaparèixer. Però convé no deixar-los arrelar i convé procurar que a Ginebra suri un esperit de justícia, valent, clar, per damunt de tots els convencionalismes de la diplomàcia que, desacreditada després de la guerra, ha cercat precisament a Ginebra un lloc per a esplaiar-se més que mai amb totes les seves argúcies i vells sistemes.

Memòries d'un cabaler

XXVII

1. *El rosari: l'eina*

No he pogut mai saber què cosa era el catxumbo dels grans de rosari, i certament no ha sigut per poca diligència, puix he remenat tot el que he pogut heure; sense anar gaire lluny de casa, s'entén.

Un *Diccionari català-castellà-llatí per una societat de catalans,* imprès en 1839, em diu: "*Catxumbo,* s. m. Nom que en vàries parts d'Amèrica donen a la closca llenyosa i dura d'algunes fruites de les quals en fan vasos, tasses, rosaris i altres coses." Hi aplico l'ortografia de les normes en senyal de disciplina literària. Aquesta definició transcrita literalment trobo en una edició del Labèrnia de 1864. Un Diccionari de l'Acadèmia Espanyola de 1852 diu: "*Gachumbo:* Nombre que dan en varias partes de América a la cubierta leñosa y dura de varios frutos de los cuales hacen vasijas, tazas y otros utensilios." Evidentment aquesta definició ha estat presa de l'altra; però no deixa d'ésser curiós que vagin suprimir la paraula *rosaris,* únic objecte pel qual és conegut el catxumbo a la nostra terra. Qui sap si la definició va passar pel sedàs d'un *esperit fort* dels que s'estilaven en aquells temps. Aquesta definició s'ha reproduït més lacònica en les altres edicions i ha servit de patró a les enciclopèdies Muntaner i Simon, i Espasa, les quals no han sabut afegir-hi res de nou. Aquestes cites ens fan pensar en la closca dels cocos, de la qual se'n fan vasos i fins calzes per a celebrar missa. El diccionari *Pallas* català-castellà-francès d'E. Vallès ens dóna com equivalent a catxumbo en la llengua francesa la paraula *Coir* o *Koir* que no trobem en diccionaris francesos; però que significa (així ho tenim entès) la pell fibrosa del coco. Per acabar: el diccionari castellà-anglès de Velázquez de la Cadena (ens diu un amic) dóna la següent definició: "*Cachumbo: Hind of hart cocoos-wood of wich rosaries are made.*" (Mena de fusta dura del coco de la qual se'n fan rosaris.) Sembla referir-se a la closca del fruit, no a la fusta de l'arbre. Pel que fa al ram dels diccionaris no hem pasat d'aquí.

El *Llibre d'Or del Rosari a Catalunya* d'En Valeri Serra i Boldú pren una orientació ben diferent. Diu així: "Sembla que la matèria dels rosaris dits de *catxumbo* ve d'una planta de Filipines. També creiem que són llavors les *llàgrimes de David,* etc." L'autor pensa, doncs, que són llavors. En una nota especifica més: "*Carthamus dentatus,* Blanco; de la familia de les compostes, comestible, aplicable a la tintoreria, vulgarment *cachumba* a Filipines. *Diccionario de los diversos nombres vulgares de las muchas plantas usuales o notables del Antiguo y Nuevo Mundo, por Miguel Colmeiro. Madrid. Imprenta de Julián Alamo.* 1878. Les nostres consultes anaren a parar en definitiva al botànic venezolà Dr. Alfred Salm, de Caracas." Aquestes plantes són com unes herbes similars als escardots o al safrà i no crec que llurs llavors siguin tan dures com els grans de rosari perquè llegeixo en molts llocs que se'n treu oli per pressió, i que són blanques. No sé què em digui d'aquesta pista... m'inspiren més confiança les definicions dels diccionaris citats. També un amic empordanès em parla d'una planta del seu país d'aspecte similar a la del blat de moro que fa unes llavors de les quals en fan rosaris i que ell n'ha sentit dir catxumbo. Un hom s'inclinaria a creure, si això és així, que el nom de catxumbo es pot haver estès a tot gra o llavor prou dura per a ésser utilitzada com gra de rosaris, però que aquests catxumbos no tenen res a veure amb l'originari del qual se'n feien rosaris i se'n va treure també la denominació "color de catxumbo" que té una ben precisa significació.

No ens treuran de dubtes tampoc les consultes que puguem fer als venedors de rosaris. Ells només saben que reben uns paquets de rosaris fets o de grans per encadenar, de certs centres industrials; de la naturalesa, però, dels grans que reben res no ens diran com ho tinc ben provat. I precisament ara, ja de temps, no reben grans de catxumbo i el trobar uns rosaris d'aquesta naturalesa topa amb algunes dificultats. Qui en tingui que no se'n desfaci i, si se li gasta i aprima la cadena, que se'ls faci altra vegada encadenar, si no en vol perdre la mena.

Pel que fa a la paraula *catxumbo,* la juxtaposició de les lletres *umb* li dóna un so ben americà com el de les paraules *Tupinamba,* Pernambuco, Jambeiro, Guatambu i altres que en trobaríem si féiem una recerca a propòsit.

Per la inspecció ocular d'uns rosaris de catxumbo un hom diria que els grans de les denes són tallats a mà amb ganivet i que alguns surten esguerrats perquè són trets d'un material de poc gruix. Presenten totes les desigualtats característiques d'un producte manual. Les glòries solen portar gravades o estampades quatre corones en altres tantes cares.

Per a mi uns rosaris de catxumbo tenen totes les gràcies. Els taires desiguals dels granets, llur polit natural sense vernís i el contrast del seu color bru amb el llautó de la cadeneta, són coses que es fan estimar dels dits i de la vista. Aquella malla característica de tres puntes agudes que amb dues clou la primera i la darrera dena i amb la tercera aguanta l'acabament fet amb una glòria, tres grans ordinaris i una creu final formada d'una malla triangular al centre i grans encadenats a les quatre branques són coses que no solen faltar mai. Així són els rosaris de can Feliu, penjats a un clau de ganxo darrera la porta del menjador. Acabarem per dir que els grans són de molt bona mida i que la cadeneta és revinguda i estirada de manera que els dits grossos del pare s'acomoden bé entre gra i gra. Cada dena té més d'un pam de llargada i bo i penjats tiren més de mitja cana, comptant-hi el penjoll de la creu al capdavall. Veureu que, quan els infants juguen i donen una empenta al full de la porta, els rosaris en protesten brandant de l'un costat a l'altre, fregant la porta amb els grans i colpejant-la amb la creu. Aquell darrera de porta el tinc ben dibuixat dintre el meu cervell: era com un altar. Posat alt, damunt un cartó penjat a un clau hi havia el *Calendari del Pagès* obert subjectades les planes a un costat i altre amb dues faritzelles verticals estirades pel pes de sengles ploms, i sota el calendari, penjats a un altre clau, els rosaris que arriben a dos pams de terra. El clau

és molt rovellat i els grans són molt lluents i gastats. Déu sap quants amos els han despenjat d'allí a la vesprada.

La creu seca de palma clavada al bell mig d'una fulla de la porta que dóna al pati, part de fora, el pegat de sal engastat al muntant del portal, resquícies del salpàs de la darrera Pasqua, i els rosaris penjats on ja hem dit, són els tres senyals més visibles i més descriptius de la manera d'ésser de la casa. Qui hi tingui a dir que no hi entri. La gent de can Feliu creuen en Déu amb fe catòlica, apostòlica i romana, imploren el seu ajut i posen per intercessora a la humil Verge Maria, serven les formes de pietat tradicionals i creuen ésser una vocació seva el transmetre aquestes maneres de pensar i de fer a les generacions futures.

Es còpia, JORDI ARNAU

Un llibre malavinent

Es de doldre que en publicar l'Epistolari de Maragall no s'hagués fet una tria més acurada de les cartes dirigides a l'amic íntim del poeta. Cal tenir en compte que foren escrites en una època que En Maragall començava a obrir-se pas en el nostre món literari, que és l'època de les vacillacions i que en redactar-les mai no va sospitar que un dia serien publicades.

*Ens plau reproduir un editorial molt ben pensat d'*El Matí, *en el qual es diuen coses molt encertades sobre la publicació del dit Epistolari.*

Heus ací el que diu l'editorialista del nostre estimat collega:

"Ja que no gosa a dir-no ningú, ho direm nosaltres. L'epistolari de Maragall a Antoni Roure ha estat publicat sense una prèvia reflexió prou madura. No s'ha calculat prou l'efecte depriment que podia tenir en la moral del nostre poble, en aquests moments tan delicats per a ell, el fet d'enterbolir una figura noble i pura com la de Joan Maragall. Passada l'època del fàcil patriotisme floralesc i la del difícil cerebralisme literari, la nostra literatura, passa una marfuga d'acanallament que s'hauria d'acabar, mal fos amb el silenci. Restaven, però, figures mítiques on girar els ulls enyorosos: Torras i Bages, Maragall, Verdaguer... Destruir-les d'una en una, portarles als encants, com quincalla estantissa, és pecar contra la pàtria.

Es clar que, en la pensa dels qui el coneixien bé i saben destriar la producció plenament responsable d'un home eminent de les expansions irreflexives i condemnades a l'inèdit del jove encara no eminent, la figura de Maragall no perdrà res, però calia pensar en la quantitat esfereïdora de gent irreflexiva que té l'instint malsà de cercar l'aspecte ridícul i el punt feble dels homes i de les coses. Calia pensar en els escèptics de la moral, avui en plena creixença, per als quals destruir un prestigi d'austeritat i d'idealisme és un motiu de grifolda. Davant d'aquests tristos *jouisseurs,* com invocar mai més la figura del poeta que era *una ànima a flor de pell?*

Si aquesta obra hagués contingut un aspecte nou de la producció literària de Maragall, la seva publicació, degudament esporgada, tindria justificació. Per contra, podem assegurar que aquestes cartes, escrites en plena distensió d'esperit, en l'abandonament que produeix la certesa del secret, no augmentaran gens ni mica la glòria del gran poeta, ni revelaran cap caire inèdit de la seva ànima. No en revelaran sinó aquells moments vulgars que tothom té i que tothom s'esforça a oblidar. I encara estem segurs que la fuga de la confiança i de la broma, més convencional que real en la joventut, augmentava la vulgaritat de la frase i del gest, i que seria un mal mirall per veure l'ànima del poeta, la terbolesa d'aquesta aigua, d'altra deu que no la seva, per bé que ragessin de la seva canella.

Hi ha coses que no s'han de donar al públic. Fins els sants tenen actes que resten en el secret de Déu. Però quan aquestes intimitats contradiuen les conviccions sòlides i serioses de l'home compromès, destruint l'ensenyament i l'exemplaritat que donen caràcter i valor a la seva vida, llur publicació voreja la deslleialtat. Recordem, per exemple, l'energia amb què Maragall fulminà el nostre verb maleït.

Falsa teoria, la que diu que totes les coses dels homes grans són interessants. Els homes grans també paguen tribut a la flaquedat i a la vulgaritat, i de vegades fins tenen la fina caritat de fingir que en paguen més del compte, per no humiliar ni descoratjar els altres. Recollir aquests moments febles, o aquestes parades de feblesa, contradictòries amb el conjunt doctrinal i modèlic dels actes que verament els caracteritzen, és fer un tort a la seva memòria i al poble que la venera.

Sense perjudici d'ésser guardats, creiem que no s'han de publicar aquells documents dels homes grans que poden perjudicar llur prestigi i l'exemplaritat que exerceixen sobre el poble, aquells, en un mot, dels quals lògicament es pot suposar que ells no haurien volgut que es publiquessin, no essent per raó de modèstia literària."

Federació Catalana d'Estudiants Catòlics

Aquesta entitat celebra durant la setmana present diversos actes commemoratius del cinquè aniversari de la seva fundació.

Després de la inauguració dels nous locals per eixamplar els en què s'estatja l'entitat, prèviament beneïts, una conferència a càrrec del Dr. Trias de Bes constituí el nucli de la celebració.

I pel diumenge vinent, dia 26, a les cinc de la tarda, les solemnitats es clouran amb un selectíssim concert de l'Orfeó Català en el Palau de la Música Catalana, acte que promet constituir un esdeveniment, donada la personalitat artística de l'Orfeó i la del seu director l'eminent Mestre Lluís Millet.

Filosofia social de D. Manuel Raventós

Penso que es podria resumir en una idea tota la motivació que per a ell sentia i per al bé general predicava aquest gran treballador que acaba de morir, i que és com si s'hagués mort tot un grup. Aquesta idea és *el goig del treball*, el goig *social* del treball, el goig del bé collectiu que produeix el treball. Fecundíssima idea que és tota una directiva psicològica i econòmica, una directiva social. Fa pocs dies em vingué als ulls una frase d'un dels capitostos de la indústria catalana de la primera generació, don Josep Anton Muntadas. "Una fàbrica ben organitzada equival a un bon llibre, per la influència que exerceix no sols en el benestar material sinó en el moral de l'operari." Aquest amor a l'obra, no és precisament ço que se'n diu amor al treball pel treball. Això últim seria una nova edició del tòpic de l'*art per l'art* i ens portaria — a tants ha portat! — a les més devastadores conseqüències. L'amor que ens interessa és el conjunt de satisfaccions que deriven del treball i de la seva eficàcia. Aquestes satisfaccions són de moltes categories: individuals, professionals, socials, patriòtiques, morals i religioses. Encara podem afegir, estètiques i artístiques. És l'inefable *goig del bé*, aquesta dolçor íntima que a desgrat d'obstacles i fins de fracassos, dóna el saber que hom compleix amb el seu deure, i que en el fons l'activitat d'un hom no és pas desaprofitada. El goig de l'*obra feta* és un goig diví, i el mateix Déu l'experimenta i l'ensenya, inspirant al sagrat autor del Gènesi la seva expressió a cada etapa creacional: *et vidit Deus quod esset bonum*.

De cap a cap dels escrits que li coneixem domina aquest sentiment de divinal encuny, i creiem que tota la seva vida de creador agrari i industrial, d'home d'empreses i activitats complexes, però totes elles ordenades a un fi, hi batega aquesta alenada del geni de la paternitat. Si d'algú podria dir-se que considerava l'agricultura com una de les belles arts, era don Manuel Raventós, en qui era delectança espiritual l'activitat creadora continuara criant, conservant i governant la cosa creada, ordenant-la a benefici general, esplaiant-se i complaent-se en aquest benefici. Crear treball, i donar pa, són les activitats més socials de totes.

Un paràgraf de la seva memòria sobre repoblació de boscos, editada per la Mancomunitat (1), il·lustra aquesta situació d'esperit:

"No negueu l'admiració als conreadors i criadors de boscos, no els negueu el nom d'artistes; que, si pot ésser gran artista qui dóna vida a un llenç d'uns metres quadrats, pot ésser-ho qui la dóna a centenars d'hectàrees de serres pelades, pintant un quadro viu amb canviants de colors, segons les estacions, i amb carretes de bous i cavalls que s'hi mouen, i amb famílies que hi viuen, i amb infants que hi riuen, i amb aigües que hi salten, i amb tantes i tantes belleses que la pàtina del temps ha d'afegir-hi, i que seran admirables i donaran consol, salut i amor a la terra."

Un fragment de Ruskin, sobre l'estructura i bellesa de les fulles, i la lliçó d'humilitat que hi veu, clou aquella memòria, i certament la poesia ruskiniana sembla haver estat molt apta per a esplanar-s'hi el gran productor, a qui no refusaríem pas el títol de poeta de la natura i de la terra. La seva obra cabdal, una mena de *geòrgica*, és "La Verema" llibre eminent (2), a la vegada poema en prosa, i manual tècnic de viti-vinicultura; ple de versos i de fórmules i estadístiques, llibre que judiquem per un dels més significatius del nostre renaixement. Compost amb entusiasme, arribant a moments d'unció mística, poètic i pràctic a la vegada, comença per una afectuosa dedicatòria als seus obrers "que tots plegats hem treballat per fer quelcom de profit a la societat".

"Pocs dies falten—comença el líric preludi—pocs dies falten per a collir els raïms; la verema s'apropa. Un neguit ple de gaubança somou el cor.

"Tot un any per preparar aquests dies! Benaurats raïms!

"Que trigau de madurar!; com els pàmpols es panseixen a les hores de sol, per a poder donar llur suc al raïm xuclador!"

Planta i tot un sonet d'En Josep Carner, *Les cireres* dels "Fruits saborosos", i exprem, triomfal, l'últim vers, que porta el suc i el pinyol de la seva pròpia fruita:

el benaventurat és qui pren l'alegria!

"Les vinyes curulles de raïms donen tot això: *vanitat* [vol dir legítim orgull], *profit* i *alegria*."

"Si de la societat, fent nombres, en traiem l'amor; si de l'agricultura, fent nombres, en treiem el goig... penseu que val la pena de viure?"

Aquella alegria i profit són d'ordre espiritual, i, certament, no cal témer trobar egoisme dins d'un llibre que s'inaugura per la salutació fraternal als collaboradors anònims i humils de la collita. Però el seu altruisme és més explícit, i des dels primers paràgrafs trenca lligams amb els mals amos, amb el propietari avar, amb el patró escanya-pobres.

"Hi ha homes pels quals la collita dels raïms és quelcom com tallar un cupó, com cobrar un lloguer, com rebre el tant per cent del diner deixat. Pobres malaurats, que no mereixerien que la vinya els fruités."

"No us proposeu amb la terra res més que fer-vos rics?" Els increpa amb paraula dura, els abrusa amb un raig de sàtira coent: "Llavors compreu hisendes bones dels desgraciats que s'arruïnen, exploteu les ruïnes de les famílies, exploteu la terra i els seus homes, pocs jornals i barats, molt rigor, no fer-hi cap millora i tornar-se a vendre la hisenda... per a repetir la funció. Tallar boscos, esquilmar terres, dividir finques i explotar els treballadors, deixant-los diners..."

Però, apartat el rostre dels mals rics "que viuen rient per fora i rabiant per dins, i moriran desesperats", el seu goig de patriarca s'eleva com una oració envers Aquell qui ha beneït terres i sarments. "Quan veig la raïmada prop de collir... em vénen als llavis les paraules d'En Pijoan:

"*Em sento aquí estimat—em sento transportat* —

d'aquell suprem consol— de què la terra és plena —oh Pare del gran sol!—oh Pare de l'amor!:—al teu faldar en flor,—tots els camins hi porten".

Mèrit eminent, justícia insigne i no pas freqüent, el qui formava cada any, abans que tot altre capítol, el *pressupost de Déu* (3) posa de banda la part de Déu en l'economia i la producció; la part de l'Unic i Veritable Productor, qui fa ploure i germinar les llavors! La part tan oblidada!

"Tot l'any que conream la terra, tot l'any d'adobs i pulveritzacions. No sabem com obren ni els adobs, ni les pulveritzacions, ni les treballades; però Déu féu unes lleis que no sabem com obren, però que fan que pengen bells raïms dels ceps ben cuidats, i es tornen bordencs els qui no ho són, i que els raïms arribin a fi de bé a aquells que els estimen."

Uns dies de collita a can Codorniu, són les memòries vives i exemplars d'una verema, capítol central del llibre. Ell surt a rebre les corrues dels collidors, nombroses com exèrcits. "Sortiu; quina gatzara! Quina xerrameca! 140 homes, 180 dones i vuit carros. Vénen molts i moltes de llunyans pobles i. com que fa anys que vénen, deixaren amistats aquí... Al cap de dues hores per tota la hisenda sonen cantúries, com si una avinguda d'ocells cantaires s'hagués repartit per les vinyes. Cants de la terra, cants d'Aragó, i de València barregen a l'aire llurs ondes sonores. Fins els carreters tots sols fent camí també canten. Si fos compositor posaria aquí en solfes aquests cants de fe, d'amor i d'enyorança... cants que ressonaran entre els ceps tres setmanes de tardor, com el dels rossinyols per la primavera."

Aquest *cant de la verema* en prosa encesa, és ben parent d'aquell *Himne de l'arbre fruiter* d'En Maragall:

Plantem cantant, cantem plantant que tot és vida,
els bons plançons, amb uns bons cants, fan més [florida.

La joia de la cançó s'ombreja, però, d'un to dramàtic. *Negre,* és el títol d'una diada elegíaca, de records tristos, que li serveixen per a més enlairar a Déu el cor oprès.

S'ha mort en plena collita la mare d'un treballador... "Un record del cel... Allà ens esperen molts sers estimats... Fa dos anys, per la collita perdí mon fill de vint anys... L'any passat per la collita perdí mon cunyat, víctima del seu amor per salvar un treballador...

"*I és que Déu també cull,* nosaltres som sos raïms i ses vinyes i quan els té madurs, primer els trepitja; després els cull i se'ls emporta i els emplena de glòria."

Ja es comprèn que un home que de la vida agrícola en treu, ultra el profit degut a l'estudi, a la tècnica, a l'esforç, tanta exultació poètica i espiritual, tanta sublimació mística, ha de damnar amb totes ses forces l'absentisme dels mals propietaris. Ell, en qui es pot assajar el mot *multipresència,* present al treball, present a l'estudi, present allí on s'apren i es treballa, predica la presència a la terra en un opúscul en el qual campeja aquest títol: *L'absentisme* (4). Allí estén el seu programa d'amor al poble, al qual fou fidel tota sa vida.

"Fomentar els ideals agrícoles o industrials, estímuls de treball i d'estudi, sumar-se a totes les manifestacions de sentiment del poble, en les diversions populars, viure la vida del poble i estimar molt el poble, és tot lo més que podeu fer per a evitar l'absentisme."

Tant com les de Ruskin són freqüents en ell les citacions de Carnegie, però em sembla que l'exemple i les doctrines del patrici català milloren molt i corregeixen, social i humanament, la literatura estimulant del milionari americà! En el plutòcrata autobiògraf de *L'A B C de la riquesa,* de *L'imperi dels negocis,* hi ha la doctrina del treball pel treball. La finalitat seva és un altruisme indirecte: enriquir-se per a fer bé al pròxim. Devenir prou potentat per a pagar biblioteques, asils, fundacions, universitats. Això és menys pur, menys directe que l'enriquir-se *tot fent bé al pròxim,* enriquint-se enriquint el pròxim i la terra pròpia. El *goig social* de la filosofia de don Manuel Raventós és l'enriquir el poble. *Si ets ric, fes ric a un altre,* diu Ramon Lull. Tots els seus consells i lliçons de *La verema,* per a fer vins de marca, al Penedès, els advertiments als propietaris agricultors de la seva comarca per al major rendiment i qualitat dels vins, és l'interès per a l'enriquiment de la regió productora, d'amos, d'obrers, de tothom. Revela la generositat de qui sincerament desitja i treballa per la prosperitat general, garantia de la prosperitat pròpia. Ben clar ho diu en el llibret de l'Absentisme:

"Mirar de trobar-s'hi bé (en el poble); fer que els altres s'hi trobin bé. Així engrandirem el poble i hi estarem millor."

El títol més noble que es pot donar a un home és el de poblador. L'elogi al poblador de boscos el mereix més encara el poblador del desert. Aquest és el cas de la seva obra del Raymat, "reialme agrícola" com diu el P. Casanovas, on es llençà de cap, sembrant-hi els guanys de la seva indústria original de vins escumosos, de fama triomfal, per al goig de poblar un desert, de fixar-hi gent, d'arrelar-hi interessos, de crear riquesa collectiva, de fer treballar els seus fills, i, d'una manera deliberada, per al goig de l'abnegació heroica, per tal que aplegui els fruits de la plantació seva una altra generació.

La figura evangèlica, tan predilecta de Jesús, del *pater familias,* de *l'amo de la vinya,* don Manuel Raventós l'encarnava entre nosaltres amb cristiana identitat. El seu caire místic, ultra l'econòmic, donaven una valor singular a la seva figuració religiosa. El Pare de Família, l'Amo de la Vinya, són posats pel Mestre Diví en exemples típics d'amor i d'autoritat, i la síntesi suprema quan es posa Ell mateix com a Cep místic i el Pare com a Agricultor (5) indica la gran excellència dels qui tenen la doble missió de conrear els ceps i de fer estimar el Pare que ens els dóna.

Els centurions de l'exèrcit romà duien, en senyal d'autoritat, no pas espasa ni bastó, sinó *un sarment de vinya.* Amb aquest símbol eloqüent a la mà voldria veure un retrat de don Manuel Raventós, en qui, més humanitzada i cristiana, pren vida la filosofia del *Chef* que Georges Valois oportunament anotava. Es ben fàcil veure-hi, en tota integritat, la funció d'*autoritat social* que Le Play (tan oblidat, Le Play, avui en dia!) encomanava al patró típic, que, ultra de treballar i de fer treballar, ensenyar a treballar i fer estimar el treball, sap encara defensar el treball i defensar amb l'acció i la paraula la seva terra. Home de vinya i de laboratori, d'empresa i d'organització, encara don Manuel Raventós era home d'escola, de llibre, de conferència, de magisteri, d'ac-

ció política i de parlament. Home de lletres, home de religió, home de provadíssima pietat. Per això he dit en començar que morint ell, és com si s'hagués mort tot un grup d'homes.

Les virtuts de la filosofia social de don Manuel Raventós són la gran senzillesa i la seva gran fecunditat. Aquesta filosofia del *goig social del treball*, és un conjunt de divises i aforismes que cadascú es pot apendre i a cadascú pot moure. Tota activitat, àdhuc de profit individual, ben ordenada i *executada en consciència* devé *ipso facto* utilitat collectiva. Es ço que tantes vegades aquí hem predicat: la identitat de l'interès collectiu i de l'interès individual, quan aquest va dirigit rectament. El bon ric, el bon propietari formen part del patrimoni social, són funcions socials vivents, són personalment riquesa collectiva.

Estima a Déu i fes el que vulguis. De la màxima agustiniana podríem fer-ne una adaptació, dient: *estima el poble i fes el que vulguis*. Estima el poble, els pobres, els obrers, la collectivitat, la pàtria, i no et calen fórmules sociològiques ni encasillats *a priori* per estendre i fer fecund aquest amor. Cada cosa, àdhuc el fabricar amb intelligència vins escumosos o el practicar exercicis espirituals, devé un acte de profit per al poble.

Morí estudiant, don Manuel Raventós. Malalt i tot, del cor, volgué anar a Torí, tot sol, en auto, per a unes visites d'interès científic. El xòfer duia provisió d'injectables i l'havia fet apendre de donar injeccions, per si en camí li venia l'atac cardíac, com en efecte li vingué, seguint serenament el viatge, un cop passada la crisi. Episodi aquest d'un tremp formidable de voluntat i abnegació. L'home del goig social tenia del sacrifici individual una noció marcial, o religiosa. La mateixa tarda que finà havía fet un experiment necessari a la seva exigència de dades precises i exactes de tota cosa: esbrinar la distància exacta i el temps cronomètric entre la seva nova residència de Sarrià i la Plaça de Catalunya, per al degut ajust d'un detall domèstic.

Morí de sobte, però morí previngut. Divisa seva hauria pogut ésser la del sepulcre d'En Vilamarí, a l'abadia montserratina: *Vixit ut semper viveret*: Visqué per tal de viure sempre. El Crist que ell besava en les seves reiterades crisis cardíaques, el Crist que besà en la seva crisi última, l'haurà reconegut com a sarment seu predilecte, que, perquè estava molt unit amb ell, ha donat fruit molt òptim (6).

Al cel puguem trobar-nos, a la taula del Vi que ens han promès, a la taula de l'Amo de la Vinya eterna. Allà on Jesús digué que ens espera per beure amb nosaltres el novell fruit de vinya, en el regne del Pare (7).

R. RUCABADO

(1) Mancomunitat de Catalunya. *Sobre repoblació de boscos*, per Manuel Raventós. Barcelona, agost, 1920, pàgina 23.

(2) *La verema*, per Manuel Raventós. Llibreria d'Alvar Verdaguer. Barcelona, 1911. (260 pàgines, illustrat amb nombroses fotografies i gravats).

(3) *En la santa mort de don Manuel Raventós*, pel P. Ignasi Casanovas, S. J., CATALUNYA SOCIAL, p. 448, 18 gener de 1930.

(4) *Qüestions econòmiques. L'absentisme. L'impost únic al capital*, per Manuel Raventós. Llibreria d'Alvar Verdaguer. Barcelona 1911.

(5) Sant Joan, cap. XV.

(6) "Com el sarment no pot donar fruit per si mateix si no està unit al cep, així tampoc vosaltres si no esteu units amb mi". Sant Joan, XV, 4.

(7) Sant Mateu, XXVI, 29.

Francesos i alemanys

Esforços generosos

Dos grups de catòlics selectes, francesos i alemanys, treballen calladament però amb braó, per tal d'entendre's i posar-se d'acord en totes les qüestions que divideixen els dos grans pobles, i assentar així la pau entre ells sobre bases incommovibles. A tal fi es reuneixen periòdicament, a París o a Berlín, els catòlics caps-de-brot, d'ambdues nacions amb un esperit verament evangèlic, no sense obtenir cada vegada avenços fecunds en aquest camí, ple de riscos.

No cal pas dir d'on sorgeixen les principals dificultats...

En la reunió que acaba de tenir lloc a Berlín, s'han pres els següents interessants acords:

Primer.—Les delegacions francesa i alemanya, després d'haver procedit a un canvi d'impressions, ample i cordial, referent als problemes entaulats entre els dos països, estimen de comú acord, que una collaboració eficaç dels pobles europeus, ha de tenir com a base una comprensió mútua franco-alemanya.

Segon.—Consideren unànimement que la recerca d'aquesta comprensió constitueix una de les obligacions més essencials per als catòlics d'ambdós països.

Tercer.—Aquesta comprensió exigeix, abans de tot, que desaparegui l'hereditària malfiança recíproca, i que a aquest efecte, els dos pobles s'esforcin a penetrar al més profundamen possible en el coneixement de llurs mentalitats respectives.

Quart.—Les dues delegacions estimen, en aquestes condicions, que les converses tingudes a París en 1928 i a Berlín en 1929 han d'ésser proseguides en un esperit de collaboració lleial i sincera.

Cinquè.—Les dues delegacions saluden la inauguració d'unes relacions més estretes entre la premsa i els periodistes catòlics dels dos països, per tal d'evitar les errors d'informació i d'interpretació, i d'afavorir el desenvolupament d'una atmosfera de probitat i de confiança entre els dos pobles.

Sisè.—Les dues delegacions donen una importància particular al canvi d'alumnes, a la freqüentació de les universitats dels dos països pels estudiants de l'un i de l'altre.

Setè.—Les delegacions registren amb satisfacció la creació, per part de la Unió de les Universitats catòliques, d'una comisió de cooperació intellectual internacional, un dels objectes de la qual seria l'aproximació de França i Alemanya, considerada com un dels elements essencials de l'obra de la pau.

És natural que a més d'aquests punts de caràcter moral-religiós se n'hagin tocat altres de més delicats, però consti que cap d'ells no ha produït discussions enceses, ni molt menys renyines de cap mena. És el zel per la glòria de Déu i la vera pau cristiana entre els dos pobles tantes voltes tràgicament enemistats, el que mou els dos estols de catòlics fervents, a qui ens complaem a felicitar i animar per tal que no parin fins coronar feliçment tan sobirana empresa.

Per Sant Ramon de Penyafort

De F. P., M. G. F., F. C. i A. P. 5 ptes.
De J. R. . . . . 5 "

Mercès cordials, mercès sinceres. Sant Ramon de Penyafort a tots els recompensi.

El dret de propietat en les constitucions de post-guerra

I

La Guerra Gran com a conseqüència de les profundes transformacions socials i polítiques que ha ocasionat arreu d'Europa, ha donat lloc a un ample i pregon moviment constitucional. Els nous estats que han sorgit per primera volta i els que han ressorgit de l'oblit secular, per efecte de la profunda remoció històrica produïda per la guerra han promulgat les seves Constitucions polítiques. I moltes altres nacions, com a repercussió dels fenòmens polítics que la guerra ha dut, han cuitat a reformar els seus Codis fonamentals.

Però no són solament els canvis polítics o d'estructura nacional els que han motivat el moviment de què parlem, ans encara els fenòmens socials de post-guerra, com el triomf momentani del socialisme a Alemanya i del comunisme a Hongria, la tràgica experiència sagnant de l'U. R. S. S., d'una banda i d'altra les modernes concepcions estatals que, entre altres règims excepcionals, han culminat, a Itàlia, amb el Feixisme.

I no solament les nacions afectades per la guerra sinó totes les d'Europa i àdhuc del món sencer han sentit en les seves concepcions socials i polítiques la influència d'aquell gran cataclisme. I això és degut a què la seva repercussió material fou enorme, i més encara la seva repercussió espiritual, puix les noves visions i les amples perspectives que ha fet emergir en l'horitzó de la humanitat, tenen el caràcter universal de la idea, que no coneix fronteres ni tolera obstacles.

Es, d'altra part, evident, que la Guerra no fou sinó la causa pròxima ocasional de les revolucions ideàriques de què parlem; les causes veritables, íntimes, profundes s'havien anat incubant lentament i laboriosament des de mitjans del segle XIXè.

Amb la Guerra Gran, diuen els historiadors moderns, comença una era nova. I així és cert, posades les múltiples diferències que ens separen del període d'avant-guerra, encara predominantment dominat per les doctrines de la revolució francesa.

Una de les concepcions que més dura crisi ha sofert en aquesta renovació ideològica de la humanitat, ha estat la concepció secular i aparentment incommovible de la propietat sens dubte com a desviació del moviment reactiu contra el sentit individualista del domini que la Revolució féu ressorgir de les cendres de la Roma pagana.

I aquesta profunda variació en el concepte jurídico-social de la propietat, enllaçant-se amb el moviment constitucional esmentat abans, ha produït com a conseqüència la introducció en les lleis fonamentals dels Estats, de les noves concepcions que de tant temps ençà niaven en la consciència social i àdhuc es reflexaven en mantes lleis particulars, en evident desharmonia amb les pomposes i rotundes definicions estampades en els antics Codis polítics.

El segle XIXè es caracteritzà entre altres coses per la profunda inquietud que les doctrines polítiques portaren entre els homes. La pugna entre les teories velles i noves es va traduir, a més de la lluita de partits i d'idees, en mantes guerres civils.

El període de post-guerra, en canvi, recollint les aspiracions iniciades en el darrer terç del segle passat sent la profunda preocupació de les qüestions econòmiqes i socials que mediatitzen, per a dir-ho així, la sobirania antigament indiscutible de l'ordre polític.

Les Constitucions de post-guerra, responent a aquest sentit, concedeixen una part principalíssima als problemes econòmics i als drets dels ciutadans més directament relacionats amb aquells, així com les Constitucions d'avant-guerra parlaven de l'ordre social, com d'una cosa anterior i superior a l'Estat que aquest no havia de fer més que reconèixer i respectar.

Afinada la transcendental importància que tenen per a nosaltres aquestes qüestions socials de les quals no podem desinteressar-nos de cap manera, i donada l'actualitat que els problemes constitucionals tenen en el nostre país, voldríem estudiar breument aquesta part econòmico-social de les noves Constitucions, començant per parlar dels conceptes referents al dret de propietat i comparant-los, en la mida de les nostres forces, amb les prescripcions i doctrina de l'Església sobretot amb la continguda en la immortal Encíclica *Rerum Novarum* del gran Papà Lleó XIII.

Referint-nos, doncs, concretament al dret de propietat que tanta connexió té, com hom veu, amb la qüestió social, fins a l'extrem que els diversos sistemes d'estructuració social en pugna es caracteritzen principalment pel concepte i aplicació del dret de propietat, podem afirmar que ha sofert una profunda modificació en les Constitucions polítiques modernes.

Rememorem les antigues definicions, que no podem menys que qualificar d'amorals i acristianes, com filles d'un esperit tan allunyat de la humaníssima doctrina de Crist.

En la Declaració dels Drets de l'home i del ciutadà—1-14 de setembre de 1791—llegim: "Art. 17. Essent la propietat un dret sagrat i inviolable, ningú no pot ésser-ne privat, llevat que la necessitat pública, legalment constatada, ho exigeixi d'una manera evident." La Constitució republicana francesa de 1793 precisa aquests preceptes. La seva Declaració de Drets, art. 16, diu: "El dret de propietat és aquell que pertany a tot ciutadà de fruir i disposar lliurement dels seus béns i rendes, del producte del seu treball i indústria."

Hem citat aquests preceptes de la llei francesa per tal com França fou el país originari d'aquestes doctrines, que no són, però, exclusives de França, ans s'estengueren per tots els països i es reflexaren fidelíssimament en les respectives Constitucions.

Els drets característics d'aquesta concepció de la propietat són els següents:

a) La Propietat és un dret natural que la llei no crea, ans es limita a reconèixer.

b) La Propietat, no sols és un dret, sinó també una *garantia* constitucional, una garantia del dret a la vida i a la llibertat. Per això les Constitucions regulen l'expropiació, aboleixen la confiscació, etc.

c) La Propietat, per fi, com a dret natural i com a garantia de la llibertat, és un dret de caràcter *privilegiat* i per això la declaren sagrada i inviolable,

és a dir, que escapa fins a la jurisdicció del poder sobirà de l'Estat, que no té pròpia competència per a regular-ne els contingut i els límits.

d) L'Estat, amoral i arreligiós, no reconeix cap deure d'índole moral a la Propietat, la qual és un dret *absolut* i així inevitablement, sanciona immoralitats i àdhuc injustícies.

e) La Propietat té un fi principalíssimament *individual;* la seva funció social és reduïda al límit d'allò estrictament indispensable.

* * *

El període de post-guerra comença amb la Constitució dels Estats Units de Mèxic de 5 de febrer de 1917, que encara que en part segueix els principis tradicionals, hi introdueix modificacions tan notables com la de considerar la propietat de la terra com una *concessió* de la comunitat i regular-la detalladament (1). Dissortadament aquesta Constitució està inspirada en un esperit antireligiós que es manifesta en tractar de la propietat de l'Església i Corporacions eclesiàstiques.

Segueix la Constitució dels Soviets russos de 10 de juliol de 1918, que nega radicalment la propietat privada, seguint l'ideari socialista. Aquesta Constitució ha estat reformada per la de 6 de juliol de 1923, que reconeix ja un dret d'usdefruit sobre la terra i els seus productes (2).

La Constitució alemanya té una doctrina sobre la propietat que pot sintetitzar-se en el contingut de l'article 153: "La Constitució garanteix la propietat, el contingut i límits de la qual fixarà la llei. No pot efectuar-se cap expropiació sinó per autoritat pública i d'acord amb la llei. No es farà sense indemnització adequada, llevat que una llei del Reich disposi altrament... La propietat obliga. El seu ús ha de constituir al mateix temps un servei al bé general." Parla de la participació de l'Estat en les herències. Reglamenta també especialment la propietat territorial el repartiment de la qual vigilarà l'Estat per tal d'evitar qualsevol abús i d'aconseguir que les famílies alemanyes tinguin estatges higiènics i un patrimoni econòmic suficient per a les seves necessitats. Admet l'expropiació i l'explotació per conveniència pública. El conreu i explotació de la terra és un deure del propietari envers la comunitat. L'augment de valor dels terrenys sense esmerç de treball o capital, serà a benefici de la collectivitat, etc.

Cal remarcar també per la seva originalitat el precepte de l'article 156 en el qual el Reich, es reserva el dret de socialitzar, mitjançant una llei i aplicant les disposicions referents a l'expropiació, les empreses econòmiques privades, així com, en casos de necessitat, federar-les a fi de dominar els elements de la producció i el consum (3).

Les Constitucions del Perú i d'Austria no tenen interès especial. La primera s'inspira principalment en les doctrines d'avant-guerra; la segona, per raons polítiques, va prescindir de la part anomenada dogmàtica o sigui la referent als drets dels ciutadans. Totes reglamenten l'expropiació. La Txecoeslovaca (4) reconeix, igual que l'alemanya, la possibilitat d'expropiar sense indemnització (cap. V, paràgraf 109).

De la Constitució Iugoslava—suspesa d'ençà del cop d'Estat del rei Alexandre—cal transcriure el següent art. 37: "Es garanteix la propietat privada. La propietat engendra obligacions. No pot fer-se ús de la propietat de manera que perjudiqui els interessos collectius. La llei regularà la capacitat, l'extensió i la delimitació de la propietat privada. S'admet l'expropiació per causa d'utilitat pública, mitjançant una indemnització equitativa.

La propietat de la terra és també objecte de preceptes especials. Diu l'art. 40 que els grans dominis forestals privats seran expropiats d'acord amb la llei i es convertiran en propietat de l'Estat o de Corporacions autònomes (5). La llei fixarà fins a quin punt els grans dominis forestals poden ésser propietat d'altres Corporacions públiques ja existents o que es constitueixen després. La repoblació forestal pot donar lloc a igual transferència de dominis dels particulars a l'Estat o Corporacions independents. Una llei especial determinarà les condicions d'aprofitament públic dels béns d'aquestes Entitats oficials.

L'art. 43 precisa que els latifundis es dividiran i repartiran entre els que treballin la terra, indemnitzant els propietaris, llevat d'alguns casos en què s'expropiarà sense indemnització. Per a l'explotació, es constituiran Societats Cooperatives organitzades lliurement.

La llei determinarà el màximum de propietat territorial i els casos en què un mínimum serà inalienable.

Polònia—Constitució del 17 de març de 1921—article 99, reconeix la propietat privada afegint que una llei fixarà els béns que pertanyen a l'Estat i fins a quin punt podran limitar-se els drets dels individus i associacions en ordre a l'explotació de les riqueses naturals. Les lleis fixaran també els drets de l'Estat al rescat forçós d'aquests béns tenint en compte l'estructuració agrària de Polònia (6).

Xile—Constitució de 18 de setembre de 1925—(article 10, núm. 10): L'exercici del dret de propietat estarà sotmès a les limitacions i regles que exigeixi el manteniment i progès de l'ordre social". I el número 14, paràgraf 2.on del mateix article afegeix: "L'Estat procurarà la convenient divisió de la propietat i la constitució de la propietat familiar.

Finalment, l'Avantprojecte de Constitució espanyola, art. 25, diu:

"La propiedad como facultad de gozar y disponer entre vivos y *mortis causa* de los bienes y *obligación correlativa de usarlos de modo que no lesione el interés general,* está garantizado por la Constitución. Las leyes fijarán los límites a que deberá estar sujeto este derecho en consideración a su fin *individual y social*".

N'hi ha prou amb comparar aquests preceptes amb

(1) Art. 27. Parla de l'expropiació, el fraccionament dels latifundis, el desenrollament de la petita propietat, la capacitat per a adquirir el domini, l'extensió màxima de terreny que pot ésser propietat d'una persona individual o collectiva, el patrimoni familiar inalienable, etc. Citat per Enric Martí, *Revista Nacional de Economía,* t. XXV, pàgines 254 i següents.

(2) Vid. E. Martí, *R. N. E.,* t. XXV, pàg. 257.

(3) Idem íd.

(4) J. Hoetzel i V. Joachim, *La Constitution de la République Tchecoslovaque.* Prague, "L'Effort de la Tchecoslovaquie", 1920.

(5) Cal tenir en compte la importància de l'explotació forestal a Iugoslàvia.

(6) Potulicki (M.), *Constitution de la Republique de Pologne du 17 mars 1921.* Varsovie. Société de Publications Internationales.

els corresponents dels altres Codis polítics per a copsar-ne la pregona diferència.

* * *

Les característiques del nou concepte de la propietat, són, en oposició a les d'avant-guerra, les següents:

A) La Propietat no es reconeix unànimement com a dret natural, sinó que és considerada:

a) com una *concessió* de la comunitat social que pot abolir-la (Mèxic) i que de fet l'aboleix (U. R. S. S.).

b) com un dret anterior a la Constitució (no creat, sinó *garantit* per aquesta), però el *contingut i límits* d'aquest dret els fixarà la llei (Alemanya, Iugoslàvia) i

c) com un dret natural que l'Estat reconeix, però afirmant la seva competència per regular-lo (Polònia, Txecoeslovàquia).

B) La Propietat, com a *garantia* constitucional, resta limitada:

a) per l'expropiació, no sols per utilitat sinó per mera conveniència social,

b) la possibilitat de la confiscació o sia l'expropiació sense indemnització (Alemanya, Txecoeslovàquia, Iugoslàvia).

C) La Propietat, gairebé unànimement perd el seu caràcter de dret privilegiat, deixa d'ésser sagrada i inviolable i resta supeditada com qualsevol altre dret al poder sobirà de l'Estat.

Particularment és limitada i regulada la propietat de la terra i altres riqueses naturals, potser per creure que aquesta propietat no respon a una obligació de justícia commutativa.

D) L'Estat, preocupat per qüestions d'ordre social, afirma que la propietat no és un dret absolut, sinó que engendra obligacions respecte dels altres (Alemanya, Iugoslàvia, Avantprojecte espanyol).

E) Finalment perd el seu caràcter individualista i se li assenyala un fi *alhora* individual i social.

Cal remarcar aquí la institució del patrimoni familiar inalienable que veiem aparèixer en mantes Constitucions.

JOAN BLANCH

Servitud

Per raons d'ordre confessional no ens podem pas mostrar partidaris de l'obra literària d'En Puig i Ferrater, però davant l'escomesa de què ha estat objecte per part d'un determinat sector, ens és molt difícil aturar la ploma que frisa per a fer-hi uns comentaris.

Tothom sap que els set vots del jurat que forma el premi Joan Crexells es varen repartir de la següent manera: cinc per En Puig i els altres dos entre En Ruyra i En Carles Soldevila.

Ara bé, al cap de pocs dies un setmanari que s'ha distingit sempre pel seu matís anticlerical, va publicar un article virolent, gairebé anònim (puix la signatura era senzillament el títol del mateix periòdic), en el qual l'incògnit autor s'indignava perquè En Josep M.ª Junoy havia votat una obra de la qual era el propi editor. Però l'alludit article, amb una mala intenció manifesta, deixava de constatar que precisament aquesta edició havia estat feta com homenatge a l'autor d'*Entre Flames* i amb la condició precisa, que no cobrarien cap quantitat per drets d'administració. Es a dir que el benefici que l'editor en treuria, seria únicament la satisfacció d'haver contribuït a formar un llibre d'algunes proses disperses del mestre Ruyra, qui podria trobar en la seva venda una petita compensació a les pèrdues sofertes per l'incendi de *Les Gabarres*.

Però el més pintoresc i arbitrari és, que aquell senyor que tan fàcilment s'indignava amb En Junoy no esmentava per res el fet que En Just Cabot donés el seu vot al director de la biblioteca que li havia publicat la seva traducció de *La meva fugida dels ploms* de Casanova.

Un altre cas més pintoresc encara, és la intervenció de Josep Pla, que també ha engegat les seves bombardes contra l'autor de *Servitud* des de les trinxeres de *Mirador*, la direcció del qual li ha pagat aquesta ajuda d'una manera que no és pas un exemple de lleialtat.

A què es deu la momentània reaparició d'En Pla a les files esquerristes? Com s'explica la coincidència del vell setmanari anticlerical amb el flamant *Mirador* o potser aquest periòdic té una memòria molt flaca?

Es que el lector creu que es tracta d'un conflicte literari?

Però la cosa més anacrònica, és el dinar en homenatge del guanyador del Premi Crexells, al qual assistiren una bona part dels detractors d'En Puig i Ferrater, i si aquesta assistència no fos prou paradoxal, hem de remarcar que algun d'aquests intellectuals indignats es distingí pels seus forts i entusiastes aplaudiments, en acabar En Puig el seu discurs que fou el plany d'un home fortament amargat.

Perquè *La Publicitat* ens l'ha escamotejat malgrat i publicar íntegre el d'En Carner?

Aquests són el procediments de l'òrgan d'un partit cultural? Aquets són els seus homes?

Cal recordar que En Puig i Ferrater fou el palladí del malaurat Ignasi Iglésies quan les envegetes furgaven per a fer el buit a l'èxit de *La llar apagada?*

L'espectacle que ha donat un cert sector esquerrista no pot ésser més llastimós. I demà com ahir aquest mateix sector tornarà a dedicar-nos tota mena de grolleries! I potser tornin a fer frases parlant "dels impulsos generosos de la caritat i de germanor" i intentin presentar-se com a campions d'una noble idealitat.

Francament, tot això fa una mica de fàstic.

J. B. G.

L'alegria del viure honest

I

PÒRTIC

La vida austera desplau als joves. El sentiment els enganya. Veuen obrir-se davant d'ells un camí ample, assolellat, damunt el qual els plaers enervants fan planar un perfum voluptuós, i amb els ulls enlluernats i el pit gomflat de passions es disposen a seguir-lo. No gaire lluny de la via ampla hi ha un camí poc fressat, el qual aparentment no té atractius per aquells que no creuen que la vida és una responsabilitat sinó un espectacle divertit.

¿Qui són més feliços: els que caminen damunt les arestes del sacrifici i del dolor o bé aquells que van a l'encalç dels plaers? El plaer no és la felicitat. Contínuament rodolen cap al mar els rius i les torrentades i, no obstant, sempre el veieu igual. No sobreïx mai. Així és el cor de l'home. Mai no aconseguireu satisfer la voracitat de les passions turbulentes i abassegadores. Com més condescendents sigueu amb l'argila del cos, més fortes seran les cadenes que us endogalaran. ¿Voleu aquietar les passions? Poseu-vos a l'entorn del cos el cinyell de la continència.

Els homes mundans contínuament exclamen que volen ésser lliures, i quan caminen un hom percep el dring de les cadenes. Únicament és lliure l'home espiritual que supedita el sentiment i el desig al seny i a la raó.

Digueu-me: ¿qui és més feliç, l'home que viu sota la fúria del vent i les tempestats o bé aquell que petja l'herbei dels prats idíl·lics? L'home pecador desencadena damunt d'ell la fúria de les passions; l'home just esquinça les tenebres del pecat i porta en els ulls una mica de blavor de cel.

Certament que cal sostenir una lluita aferrissada amb les passions per a seguir el camí dreturer; però la pau que plana damunt el nostre cor ens rescabala dels esforços que hem tingut de fer per a vèncer l'esperit del mal.

L'home pecador que no vol viure sota l'esguard de Déu, si acluca els ulls i mira cap a endins es veurà l'ànima tan lletja que s'avergonyirà d'haver pecat. Si segueix pecant és perquè únicament contempla el món exterior i no sap contemplar el món que ell porta a dintre. Els que avorreixen el pecat perquè saben que és un desordre i un greuge que fem a Déu, s'adonen que els servirà de ben poca cosa la bellesa del món exterior si tenen l'ànima plena de sutzures.

El bé suprem de l'home just és Déu. Si s'allunya d'Ell no troba sinó tenebres. ¿Heu vist una posta de sol? Els núvols esdevenen sangonents com si el sol abans d'estimbar-se darrera les muntanyes hagués llençat damunt d'ells una flama roent. Blavegen les muntanyes llunyes i el cel es converteix en una immensa pira. Però heus aquí que les tenebres davallen ràpidament a la terra i s'extingeix el foc que abrandava els núvols. ¿Voleu dir que no passa el mateix amb les coses de la vida? ¿No ens trobem constantment davant de postes de sol enlluernadores, els esclats de la qual duren breus moments? ¿Voleu dir que moltes coses que cobegem no són fugisseres com els colors dels núvols que segueixen el camí del sol?

Davant de nosaltres tenim l'eternitat que mai no tindrà fi. ¿Com podem, doncs, donar importància a les coses del món que són breus i menysprear les eternes que poden fer-nos eternament feliços o dissortats?

La joventut que xipolleja dins les aigües tèrboles de la lascívia, abandonaria les denses tenebres del pecat si sabés fer volar l'esperit dins la llum serena de les altures. Quan l'home viu ordenadament la seva vida és equilibrada i harmònica. No dringaran dintre de vosaltres els picarols de l'alegria si us deixeu dominar per les passions abjectes. Si sabeu dominar-les, el vostre esperit esdevindrà refulgent.

Els sants, humanament parlant, no són pas feliços. El món és enemic de la santedat. Generalment l'home bo sofreix, perquè no protesta mai. Si tusta la porta d'un amic, i aquesta en compte d'obrir-se es tanca, s'allunya resignadament i cerca una altra casa acollidora. El món avorreix els sants perquè aquests no es sotmeten a la voluntat dels mundans, sinó a la voluntat de Déu. Malgrat, però, les persecucions del món brilla en el seu cor la flama de la joia. ¿Com poden viure alegres si són perseguits i àdhuc calumniats? Coneixen la dolçor de l'alegria cristiana perquè no senten vibrar dintre d'ells la veu acusadora de la consciència.

Si heu esmerçat bé les hores del dia, en arribar a la nit us lliureu al repòs amb el cor alegre. La són és dolça per aquells que saben viure honestament. Després d'haver romàs unes hores dins el món blau del somni, un rajolí de llum s'escola per les escletxes dels porticons i us anuncia que la llum ha triomfat novament i que el sol brilla dalt del cel. Obriu la finestra, i un doll de llum blava penetra dins la vostra cambra. Els núvols són blancs i el cel blaveja intensament. Les muntanyes llunyes són coronades de llum i damunt de totes les coses hi ha un polsim d'or. Eixiu al defora, portant dintre el pit l'alegria del matí. Estimeu les muntanyes, el cel i la llum, perquè han eixit de les mans de Déu. La bellesa del món exterior ha estat creada per nosaltres. ¿El jove que viu desordenadament sent també l'alegria del viure? Quan obre els ulls a la llum, no té pas desigs d'abocar-se a la finestra i contemplar la blavor del cel. Es troba fadigat com si no s'hagués lliurat al repòs. Les disbauxes i els platxeris van matant lentament el seu esperit.

El jove pecador ens dirà: Jo no segueixo el camí de la perfecció cristiana perquè no crec en Déu ni en l'altra vida. Com t'enganyes, jove pecador! Tu creus en l'altra vida, però negues la seva existència per a poder seguir el camí del plaer.

Déu dóna llibertat a l'home perquè segueixi el camí que més li plagui. Cap dels homes que pet-

gen la terra podrà evitar que la mort els clogui els ulls. Quan els arribi l'hora hauran de presentar-se davant de Déu.

Arreu de la terra hi ha homes illusos que pretenen combatre Déu arrabassant la fe del cor del poble. A Rússia, hom intenta fer desaparèixer les petjades del cristianisme. Alguns dels escriptors d'aquelles terres han escrit blasfèmies horribles contra Déu. Han estat abolides les festes cristianes per odi a Jesucrist. I bé: ¿podran aquells homes anticristians evitar que la mort brandi la seva dalla i els arrabassi la vida? ¿Què faran quan es trobin davant el Jutge Suprem? ¿Com podran justificar els seus crims i els seus odis? Déu és pacient, perquè és etern.

Podeu negar l'existència de Déu, però malgrat les vostres negacions, Déu no deixarà d'existir.

Els mundans diuen que els homes bons perden el temps fent bones obres. D'ençà que els homes de fe se sacrifiquen per amor a Jesús, no sabem que mai cap d'ells a l'hora de la mort s'hagi penedit d'haver obrat bé. Mai ningú no ha sentit dir a l'home just: Em penedeixo de no haver pecat. En canvi, moltes vegades, els homes pecadors, a l'hora que les coses es veuen tal com són i no tal com nosaltres voliem que fossin, han exclamat:

— Senyor, perdoneu-me: reconec que he obrat malament.

¿Qui són, doncs, els que perden el temps: els bons que segueixen el camí dreturer o els pecadors que s'obstinen a seguir mals viaranys?

Unicament coneixerem l'alegria del viure honest, quan sapiguem viure sota l'esguard de Déu.

J. CIVERA I SORMANI

A l'entorn de la novel·la perniciosa

Es pot dir que d'un temps ençà les editorials catòliques han negligit d'una manera llastimosa, el conreu de la novella catalana. En canvi altres editors s'hi han llençat amb impetuosa energia, i gairebé a **ulls clucs i tenint per lema** només "el negoci és el negoci" han empastifat el camp de l'esbargiment espiritual i amb tota mena de publicacions, alguna de les quals són francament immorals i sectàries, i com si això no fos prou una biblioteca que amb un parell d'anys s'ha fet popular i que val a dir distingeix els seus llibres per una excellent presentació té anunciades dues novelles incloses dintre l'Index de llibres prohibits.

Es veritat que quan surt a la llum pública algun d'aquests exabruptes literaris, nosaltres posem el crit al cel, i fins de vegades diem unes quantes paraules no gaire agradoses a l'autor, però tot el que assolim (com dèiem en un article anterior) amb aquesta actitud, és fer més atmosfera entorn del llibre infecte o bé iniciar una polèmica, dues coses que, en compte de minvar la venda, amb tota seguretat la intensifica.

Aleshores, quina ha d'ésser la nostra actitud: creuar-nos de braços? De cap de les maneres. En altra ocasió ja hem apuntat un règim terapèutic, o potser més ben dit una precaució urgent. Avui volem assenyalar el remei, que si bé no considerem d'una eficàcia radical, pot ajudar a combatre aquesta xacra amb voracitat de cranc.

Encara que mai no ens hagin preocupat les qüestions d'estratègia guerrera, la més lleugera observació ensenya que els belligerants no menyspreen pas d'adaptar ràpidament els mètodes dels seus enemics. A la Guerra Gran, veiem com els francesos adopten ràpidament el casc d'acer dels alemanys que tant havien ridiculitzat; i no cal recordar tampoc la ràpida assimilació dels procediments de la guerra química.

Doncs bé, si els sectaris volen destruir la nostra moral mitjançant novelles més o menys obertament pornogràfiques, per què no els hem de sortir al pas amb una intensa producció de novelles originals o traduccions d'un alt sentit moral i de franc esperit catòlic?

Segurament el lector pensarà que el procediment no està mal enfocat, però es preguntarà:

— Qui li posa el cascavell al gat? On trobarem l'editorial que vulgui escometre aquesta noble tasca?

No volem assenyalar noms, però ens sembla que si tots els que ens diem catòlics i tenim consciència dels deures que imposa el més preat dels sentiments, cooperéssim subscrivint-nos a les obres que es publiquessin sota aquest aspecte tan simpàtic i tan convenient, les empreses editorals catòliques es deixondirien de la seva letargia i podrien competir d'una manera digna amb les altres empreses que només es preocupen del llibre de caixa, sota la capa d'un pairalisme dubtós.

I per a refermar la nostra actuació encara podríem assajar un altre procediment.

Estem convençuts que molts autors que publiquen llibres, en els quals unes poques planes de mostassa impedeixen de presentar-los com a obres inofensives, ho fan per a estimular les baixes passions de cert públic, amb vistes exclusivament a la venda per a cobrir-se almenys de les despeses de l'edició. Doncs bé, per a evitar aquest trist espectacle, per què no organitzar una subscripció fins assolir una quantitat respectable, que es podria oferir com premi a la millor novella que es publiqués durant l'any, o inèdita, amb totes les garanties d'una moral impecable? No ho fan els de la vorera del davant? Doncs, per què no ho hem de poder fer nosaltres?

La religió catòlica no és pas un agrupament que preconitzi la comoditat i el cofoïsme. L'essència del catolicisme es fonamenta en el sacrifici i l'apostolat. El seu emblema és un arbre de tortura. L'actitud dels braços creuats no té res d'evangèlica.

L'escomesa dels enemics va intensificant-se cada dia per tota mena de procediments.

Deixarem que per una inhibició suïcida o una gasiveria diabòlica segueixi la seva marxa triomfal?

JOAN BAGUENY

Comentaris

Fets, no paraules

El problema del canvi segueix tan viu com en les passades setmanes. El Govern ha publicat algunes notes oficioses encoratjant i desmentint; però és evident que sols amb notes oficioses no s'obté cap resultat. I encara que és de suposar que davant els fets tristíssims, econòmicament parlant, de la nostra marxa monetària el ministre de Finances haurà rectificat aquella seva actitud, en mala hora feta pública, dient que el Govern no intervenia més en la qüestió dels canvis, el cert és que els resultats no es veuen enlloc.

En matèria econòmica cal tenir un criteri ben definit. L'orientació clara i franca és sempre la millor actitud. Quasibé podria dir-se que val més un criteri equivocat (amb tal que no perduri) que un criteri vacillant i mogut, és a dir, una manca de criteri.

S'ha de tenir en compte que el comerç i la indústria necessiten una llei econòmica reguladora; i entre totes les lleis econòmiques la que major influència té és sempre la que orienta el mercat del diner, nervi i motor de tota la vida econòmica d'un país.

I avui, on i quan l'hem vista ni la veiem aquesta orientació? Quina política podríem dir que segueix avui el Ministeri de Finances? Hi hauria qui pogués definir-la, qui en pogués precisar els trets característics?

I és precisament això el que fa que tot negoci, que tot comerç, que tota indústria, resti fluctuant, indecís, i, per tant, que el diner no s'aventuri en negocis i empreses de resultat incalculable.

Les notes oficioses molt bé. Però calen actes més que paraules, fets, fets i fets.

La pesseta i les qüestions socials

El món obrer sembla restar al marge de les qüestions econòmiques en general i monetàries en particular. Amb les discussions sobre contracte de treball, sobre preu del treball, sobre altres extrems dits socials, li sembla que ja en té ben bé prou. I s'ocupa poc o gens del que fa referència al món econòmic.

Es equivocat aquest criteri. Precisament el món obrer és el que més aviat toca les conseqüències de tot desastre econòmic, precisament perquè el mal comença sempre pel membre més feble. Quan la pesseta baixa, les subsistències pugen, la vida s'encareix. I què en treurà l'obrer de demanar i obtenir dos rals més de jornal, si l'encariment de la vida els hi pren, li roba aquest augment? Què en treurà l'obrer de tenir més avantatges immediats en el seu contracte de treball si la vida és cada cop més difícil per raons derivades del món econòmic en general?

Perquè allò de què la baixa de la pesseta solament afectava els rics, els qui compren sedes, automòbils, etcètera, és absolutament gratuit. Precisament quan això es deia, l'endemà mateix, una comissió del gremi de bacallaners anunciava al governador la irremeiable puja del preu del bacallà perquè cal pagar-lo amb lliures. I ningú no dirà, sembla, que el bacallà sigui article de luxe i que el consumeixin els rics principalment.

I el cotó, i el carbó, etc.?

Per tant, cal que els elements obrers s'interessin per aquests problemes econòmics, tant o més socials que els altres, tant o més afectants a ells que cap altra mena de problemes. I cal que els estudiïn, que hi cerquin solucions, que les aconsellin al Govern.

Tant com els altres, i més que els altres, els elements obrers resulten afectats per la baixa de la pesseta.

La Conferència del desarmament naval

Ha començat les seves tasques a Londres. Oberta amb tota solemnitat i amb el propòsit d'escatir-hi tots els punts transcendentals anunciats fins arribar a conclusions pràctiques, ha donat lloc a mil suposicions i esperances.

Ens defraudarà la Conferència? El poble està tan acostumat a veure grans moviments internacionals amb resultat escàs que un cop més desconfia d'aquesta Conferència inaugurada sota l'alt patronatge de les nacions més poderoses del món.

Això no vol dir, però, que els egoismes es deixin de banda. Els egoismes, mentre l'esperit cristià no imperi al món, triomfaran sempre i tothora. Però així mateix cal tenir en compte que en la Conferència de Londres el que hi van a defensar els pobles constitueix també per ells un egoisme, això és, la minva del pressupost dedicat a l'armament naval. I per aquest motiu l'opinió espera un xic, no molt, d'aquesta Conferència. Els pressupostos ja no poden suportar-los els pobles; i davant l'egoisme de reduir-los o aplicar-ne les seves partides a finalitats més útils, qui sap si es pot presagiar un èxit a la Conferència?

A més, cal comptar amb un element nou: el laborisme britànic, que fins ara no havia actuat en el món d'una manera eficaç. I aquest, constituït al fi i al cap a base d'un partit obrerista, no pot fer molt en pro dels ideals d'aquella Conferència?

Estàtua indicada

Amb motiu de la reforma de la plaça d'Urquinaona, que s'està portant a cap, s'ha dit que tal volta s'alçarà una estàtua en aquell formós indret a un eminent pintor de teatre, el nom del qual honora Barcelona.

No hi tindríem res a dir si el lloc fos més adequat.

Pensem la fila que fa un monument semblant a la plaça de Sant Agustí. Hi ha noms que s'imposen.

I a la plaça d'Urquinaona sols hi cap, en tot cas, l'estàtua del gran Bisbe dels obrers que li dóna nom, de gloriosa memòria.

Nova església i Hospital nou

Fa pocs dies es beneí solemnialment la nova església del nou Hospital de Santa Creu i Sant Pau, acte al qual, dit sigui entre parèntesi, fou amable-

ment convidada CATALUNYA SOCIAL, *atenció que agraïm. Amb tal motiu fou visitadíssima aquesta meravella, que tants barcelonins desconeixen.*

Els estrangers s'hi queden bocabadats. Els turistes més rodamons diuen que és un Hospital sense parió. Alguns fins en censuren el luxe, com si els malalts pobres no tinguessin dret a un bon estatge.

Molts forasters que assistiren a l'acte s'estranyaren que davant de tan sumptuós monument no es deixés una plaça que permetés contemplar-lo bé.

El mateix pot dir-se de l'Hospital Clínic, del capdamunt del gran Passeig de Sant Joan i d'altres punts de Barcelona.

Queixes atendibles

Amb motiu de l'Assemblea de Collegis Mèdics que acaba de tenir lloc a Barcelona, s'han posat de manifest les contres que té aquesta carrera, una de les quals és la superabundància de metges que fa anys surten de les Universitats d'Espanya. Sols faltaven les metgesses per agreujar el conflicte.

Entre curanders, especialistes explotadors, serveis mèdics societaris, cases de curació, dispensaris gratuits, etc., etc., la meitat dels malalts s'escapen de l'acció mèdica ordinària, dels "metges de visita", deixant els doctors per antonomàsia sense clients casolans.

En canvi, els malalts que recorren als "metges de consulta" es queixen que cada dia es van encarint els honoraris de les visites fins un punt verament alarmant.

I com que el ram de farmàcia també es va posant inabordable...

Serà necessari portar el plet a Hipòcrates i Galeno per a veure si es pot resoldre amistosament.

Parlant amb serietat, ha de confessar-se que en cap més carrera hi ha tants trencacolls econòmics com en aquesta de Medicina. Sembla que els metges tenen obligació de curar, callar i sofrir, com si no tinguessin dret a la vida. Dels que se'l fan pagar massa aquest dret, val més no parlar-ne.

El paradís soviètic

Adhuc no donant crèdit ni a la meitat de les coses esgarrifoses que ens conten de la Rússia soviètica, els homes que recentment l'han visitada i els mateixos òrgans de la premsa que defensa els Soviets, hom es queda meravellat de com és possible, en ple segle vint, l'existència d'un estat polític com aquell, en què no hi ha més llei que la voluntat omnipotent d'uns quants homes desenfrenats, apassionadíssims, per als quals no solament els béns i els drets de l'home, però ni tan sols la vida humana tenen cap valor, ni tampoc la seva mateixa pàtria.

Aquell principi tirànic del Dret romà: Quod principi placuit... *és l'únic sobre el qual es funda allí la constitució, diguem-ho així, de l'Estat; que no respecta res, ni té cura de res més, que del seu propi ser.*

Aquest monstruós absurd vivent, que fa anys que perdura a Rússia, no fóra possible si això que en diem "civilització moderna" no fos tan absurd, si no tan monstruós, com el dels Soviets.

Sembla, però, que l'absurd es va rectificant...

Noticiari

El benemèrit Institut Agrícola Català de Sant Isidre Llaurador ha celebrat la reunió general anyal sota la presidència del senyor Baró d'Esponellà. La seva actuació durant l'any 1929 ha estat molt intensa i eficaç i la situació del Institut és com mai florida.

— S'ha ordenat oficialment la creació de Pòsits en totes les poblacions verament agrícoles de més de 5.000 habitants.

— La Cooperativa "Sabadellenca" ha inaugurat el seu nou estatge social, que és molt adequat al seu objecte i fa honor a la culta i industrial ciutat del Vallès.

— Una delegació de l'Oficina Internacional de periodistes catòlics ha proposat al Papa la celebració d'una Assemblea a Brusselles el proper estiu.

— Segons dades estadístiques, a França hi ha més de vuit milions d'imponents a les Caixes d'Estalvi, amb un import total de més de treinta mil milions de francs.

— L'augment de la criminalitat a França, ben remarcable l'any que acaba de passar, s'atribueix al creixent consum d'estupefacients; però no es pot negligir la influència del cine i de les propagandes malsanes.

França va caient i enfonsant-se per causes que sols poden ignorar els que hi simpatitzen.

ESDEVENIMENT EDITORIAL

Acaba de sortir:

EL NOU TESTAMENT

en dos elegantíssims volums. Text de la Vulgata Clementina. Versió i notes per la Comissió tècnica de l'"Obra del Sant Evangeli", de FOMENT DE PIETAT.

El primer volum, que conté Els quatre Evangelis i Fets dels Apòstols, consta de més de mil planes; el segon, que conté Les Cartes de Sant Pau, Les Cartes Catòliques i l'Apocalipsi, en té més de vuit centes. Impressió nitidíssima, format elegant, paper indià, notes abundants i selectes, mapes a cinc tintes. Llibre indispensable a tots els fidels.

Es venen els dos volums per separat, i també el llatí sol o el català sol en un volum sumament manual. Així, tothom pot tenir, TOT EL NOU TESTAMENT, si vol, en un sol volum. El preu de cada volum per separat és de 8'50 ptes. El d'un sol volum, contenint tot el Nou Testament, és de 11 pessetes el llatí i 9 el català. Tots aquests volums es venen enquadernats en finíssim pegamoid imitació xagrí. Enquadernacions més luxoses a distints preus.

Del món del treball

La crisi dels músics

Ja n'hem parlat alguna altra vegada d'aquesta crisi, però és forçós tornar-hi, perquè molta gent no la consideren amb serietat. Cosa de músics, diuen. I és una crisi tan sensible com la que més, i que avarca una àrea més gran de la que a primera vista sembla.

Un telegrama de Madrid ens diu que el ministre del Treball ha rebut el president i el secretari de l'Associació de Professors d'Orquestra de Madrid, amb els vocals professionals del Comitè Paritari, els quals han parlat al senyor Aunós de la crisi que travessa aquesta professió i de la solució que el Govern té en estudi sobre aquest afer.

No donem, de prompte, en la solució que pot projectar el Govern a la crisi musical madrilenya, que també la sofreixen els músics de Barcelona, i és bastant general per desgràcia.

Més aviat deuria buscar-se la solució en el bon sentit del poble, en el criteri clarivident de les persones ilŀlustrades, les quals tenen de compendre que a base de pianoles, i de gramòfons, i de radiadors, no hi ha música possible. Per aquest mal camí, a volta de pocs anys solament seran possibles les músiques de cabaret i la dels pianos de maneta.

Els obrers dels Estats Units

No tot són flors en l'estament obrer de Ianquilàndia. El nombre dels que estan plegats de mans augmenta constantment. Ja arriben a quatre milions.

Els daltabaixos de la Borsa — que, segons dates oficials, han ocasionat a la riquesa ianqui danys sols comparables als de la Guerra Gran (i no volem citar xifres per no esgotar els zeros de les caixes) — ha contribuït a l'agreujament de la crisi del treball, però no n'és pas la principal causa. Aquesta ha de buscar-se a la inicial davallada de la fantàstica prosperitat dels Estats Units, que no poden pas sostraure's a la llei de puges i baixes tan palesa en el curs de la història. A més hi actuen altres causes, com la de la concurrència excessiva, la del maquinisme abassegador, la dels nous mètodes de treball, la crisi econòmica mundial, la de la superproducció en alguns grans negocis com el d'automòbils, etc., etc.

Els obrers ianquis que, en general, eren i encara són uns prínceps entre tots els obrers del món, comencen a compendre que la roda de la fortuna també roda, malauradament, per ells; i que no és pas la prosperitat purament econòmica la que dóna estabilitat i benestar al cos social. "No sols de pa viu l'home...".

De totes maneres els obrers ianquis compten amb governants que s'interessen de debò per ells i que, demés, saben governar.

Els obrers desenfeinats a Barcelona

Ja comencen a formar legió els treballadors que a Barcelona vaguen per falta de feina. La comissió d'obrers que l'altre dia visità al governador civil en nom de centenars de companys desvagats com ells, a fi d'exposar-li sa trista situació, indica el començament d'un calvari dolorós... No es queixen sense raó els nostres obrers.

La primera providència que, segurament, ha pres el senyor governador en vista d'aquest inici formal d'una crisi de treball, haurà estat el participar-ne als seus companys de les províncies que solen enviar aquí els braços que allí sobren. Per cada català que treballa a les brigades de Barcelona, hi ha dos valencians i tres castellans, almenys.

No és que aquí minvi el treball normal. El que ha minvat i minvarà encara més és el treball extraordinari que començà amb les obres de l'Exposició, dels ferrocarrils, de les reformes urbanes, etc.

Les autoritats poden encara promoure construccions, reparacions, modificacions importants, i activar projectes, i obres en curs, que donarien feina a milers d'operaris.

No caldria més que l'encariment de la manutenció coincidís ara amb la manca de feina!

El treball dels menors

Vet aquí un punt delicat de la vida del treball a Catalunya que escapa sovint a la vista perspicaç dels més zelosos inspectors del treball. Segons es compta, a l'objecte de dissimular aquest contrafur s'empren enginyosos mitjans, trucs de tota mena, que fan inútil fins les més meticuloses inspeccions.

Tal volta és veritat que en certes ocupacions senzilles i de no llarga durada, no és perjudicial el treball dels nois menors de 14 anys, i fins pot dir-se amb mitja raó que són insubstituïbles en qualques petites comandes; com també pot allegar-se la necessitat del seu jornal per ajudar al sosteniment d'una llar pobra. Però la llei és llei. *Dura lex, sed tamen lex.* Valdria tal vegada més enfrontar aquest delicat problema i estudiar-lo de prop, pràcticament, per dir-ho així, a veure si se li trobaria una solució raonable.

Ara cal dir que els abusos es multipliquen i molts d'ells clamen al cel...

La Joventut obrera

Una de les conclusions més transcendents del Primer Congrés Nacional d'Acció Catòlica ha estat la

"Sombreros Rivero"

Capells i gorres de tota mena. Teules, bonetes i solideus per a Sacerdots.

BONS PREUS

Assortiment excel·lent

Ronda Universitat, 7. Pis pral.

Sucursal: Carrer Ferran, 17

constitució de Joventuts Catòliques obreres sota la protecció dels Sindicats Catòlics obrers.

Socialistes i sindicalistes ens agafen els nostres obrers a la primera volada. Adhuc els obrers que no pertanyen a cap partit d'aquests, però que no tenen de cristians més que el sant Baptisme, es complauen a pervertir els obrers jovenets, els aprenents. Els fa gràcia "espavilar-los", fer-los perdre la innocència, iniciar-los en el vici...

¿Qui en té cura d'aquests petits obrers posats tantes hores del dia a la boca del llop?

Tal volta ni els cal moure's de casa per a contaminar-se...

Si almenys tinguessin un bon recés per a aixoplugar-s'hi després de la jornada de treball, on l'obra del maligne fos contrarestada i neutralitzada eficaçment!

Noticies diverses

El conflicte miner d'Austràlia torna a pendre caràcter tumultuari. Ara hi prenen part les dones. Les últimes topades dels vaguistes amb la policia han produït algunes víctimes. Això governant els obrers.

—El representant del Govern anglès a Ginebra ha proposat que l'estada dels obrers a les mines sigui de set hores i mitja.

—El nombre d'obrers parats, a Alemanya, ja passa de dos milions. En algunes ciutats aquesta crisi ha motivat aldarulls sagnants.

—El P. Azpiazu, S. J., ha donat a l'Associació General de Patrons Catòlics, de València, una conferencia sobre orientació patronal, tractant amb gran competència de les qüestions que més han d'interessar-los.

FARMACIA Dr. MASÓ ARUMI
DEL
DOCTOR NADAL
TAN SOLS MEDICAMENTS PURÍSSIMS
ESPECÍFICS DE TOTES PROCEDÈNCIES
Rambla Canaletes, 1 :: Telèfon 1295
BARCELONA

CASTELLS DE VALLS
IMPRESSOR
Diputació, 333 - BARCELONA - Telèfon 52316

JA SOU SUBSCRIPTORS
DE
CATALUNYA SOCIAL?

FETS DE LA SETMANA

La crisi parcial política promoguda per la crisi de la pesseta, era de preveure. La delicadesa de Calvo Sotelo no li permetia seguir essent ministre d'Hisenda després de l'enfonsada persistent del nostre signe monetari. Ha fet bé d'anar-se'n.

La crisi ha afectat la cartera d'Economia Nacional, perquè el titular d'aquesta última ha tingut de fer-se càrrec de la d'Hisenda per a la qual sembla que està ben preparat.

El seu successor, el Sr. Castedo, no té història política. Més val així. És un empleat, un tècnic del Ministeri. La cartera d'Economia Nacional, a més, és nova. El terreny que abraça és molt extens i sembrat de dificultats, i la vida assignada al Directori molt curta, i, per tant, curta també la vida ministerial de Castedo, la qual cosa vol dir que abans no s'haurà assabentat d'aquesta nova *insula* Baratària, ja li haurà sonat l'hora de deixar-la. Ve a ésser una crisi de ministres interins, aquesta.

Compadim els dos ministres perquè la seva tasca és dura, difícil i poc airosa, que diguem. Sort que és curta.

I ara sí que és de creure que va de debò la pròxima cessació de la Dictadura de Primo de Rivera, tal com reiteradament la té anunciada i, segurament, la desitja.

Si als bons polítics els és necessari saber esperar la seva hora, igualment els és precís saber retirar-se a temps.

Altrament, la vinguda del Resident general francès al Marroc, Mr. Saint, tan viu encara el cop de peu pegat pel seu govern a la riquesa vinícola espanyola, té el sentit d'un desagreujament. La recent disposició que, indirectament, prohibeix els *coupages* dels nostres vins amb els vins francesos, sembla que, per ara, s'aplicarà suaument; però ja vindrà la revenja...

Entretant, França tornarà a gaudir al Marroc de la cooperació d'Espanya per assegurar bé el domini i la pau a la seva zona.

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Quina diferència de quan els colonistes francesos atiaven allí els cabilenys contra els espanyols i armaven a Tànger les harques contra Espanya!

* * *

En mig d'una mundial i poques voltes superada expectació, ha començat a Londres la Conferència del Desarmament naval. Per a donar-li major solemnitat, el mateix rei Jordi V presidí la gran sessió inaugural i pronuncià el discurs d'entrada, de tons suaus, de bons auguris, i programàtic, com és natural. Pot ben dir-se que tothom se'l sabia abans de pronunciar-lo, però tot el món l'ha volgut escoltar, no obstant.

Retirat el Rei i constituïda protocolàriament la Conferència, sota la presidència — per nomenament unànime — de Mac Donald, aquest altíssim ex-obrer, cap del govern anglès, pronuncià un discurs més *ad rem*, ple, igualment, de falagueres esperances, però ras i curt.

El discurs del representant dels Estats Units, Stimson, ja fou un xic incisiu. L'orgull ianqui es reflexava més com més s'enardia l'orador. "Estem decidits — deia — a no moure'ns d'aquí fins que els problemes que intentem resoldre ara, no tinguin una solució més satisfactoria, i fins que no puguem oferir al món que ens escolta, un acord, que ens condueixi en temps oportú a una nova reunió en la qual, amb el mateix esperit de noblesa i cordialitat, examinem la nova situació.

Els nostres pobles respectius ens demanen un acord i reconeixerien com un desastre que les nostres negociacions constituïssin un fracàs per a les seves volgudes esperances, i estan per tant determinats a exigir-nos que no els defraudem ni els desil·lusionem."

Encara el president del govern francès reblà el clau. M. Tardieu digué que la solució dels problemes de limitació i reducció dels armaments navals, obriria nous horitzons per a tractar la qüestió del desarmament general, afegint que un fracàs d'aquesta Conferència significaria la continuació de l'estat de coses actual per temps indefinit, quan no ocasionaria un recruament de l'actual competència de construccions.

Qual terme obligat — gosem afegir nosaltres — fóra una altra guerra mundial.

L'atmosfera apacible que regna en la Conferència de Londres es deu, segurament, a l'èxit que ha tingut la Conferència de La Haia amb l'aprovació del Pla Young i els encerts sobre reparacions de les nacions de la Petita Entesa i de Bulgària, com també als bons resultats obtinguts a Ginebra per la Societat de les Nacions, que ha pogut celebrar el desè aniversari de la seva fundació, plena de vida talment.

La crisi portuguesa ha estat un bon xic laboriosa degut a l'excepcional situació política de la veïna nació — força semblant a la nostra — i als maneigs dels vells partits republicans per enderrocar-la.

Entre Xina i Rússia la pau es pot donar per definitiva. Cada nació ha lliurat els seus presoners i la Xina ha quedat... Xina. Una llàstima!

J.

Casa BELETA
VESTITS MARINERS I ESPORT
GUST I ELEGÀNCIA
LA MILLOR SASTRERIA PER A NENS
Avinguda Portal de l'Angel, 35. - BARCELONA

S. A. Tupinamba
RICS CAFÉS
Fabricació pròpia de deliciosos Bombons, Xocolata, caramels i cacau
175 sucursals a Espanya
Fàbrica i Torrefacció: TRAVESSERA 11, 13 i 15 - BARCELONA
Telèfon 72851
Sucursals a Madrid: Montera 21, duplicat. - Telèfon 17174
AVÍS: Amb nostres BOSSES VAL DE CAFÈ poden obtenir-se bonics presents per la casa el mateix que amb la xocolata «MOSAIC»

URALITA
EL MILLOR MATERIAL PER COBERTES

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA A ESPANYA

JOSEP MANZANARES

La casa més important en gasolina, petroli, neumàtics, cambres, olis, grasses, accessoris, eines, ferreteria i tot quant pertany a l'automòbil.

VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

GARATGE I TALLERS:
Carrers Sepúlveda, 148-150
Villarroel, 55
i Floridablanca, 121
Telèfon 51510

CASA CENTRAL:
Carrer Aragó, 272
Passeig de Gràcia, 45
Telèfon 11550

MAGATZEMS:
Consell de Cent, 421

SUCURSAL:
Espingues de Llobregat:
Carrer Laureano Miró, 59
Encreuament de les carreteres de Madrid i Cornellà

BARCELONA

SASTRERIA TORRENTS

Ex-professor de l'Acadèmia de Mestres Sastres de Barcelona

Aquesta sastreria és coneguda i apreciada per tothom a qui li agrada el bon vestir perquè en la seva confecció i en les seves robes es troba un gust inconfusible. Grans existències en gèneres de totes classes.

El 5 % de descompte especial als subscriptors de CATALUNYA SOCIAL.

Rambla de Catalunya, 12, 1.er / Telèfon 16040 — BARCELONA

MATERIAL FOTOGRAFIC

VÍDUA D'ENRIC RIBA

Ronda Universitat, 37 / Telèfon 18651
(junt a la Rbla. Catalunya)

Existències constantment renovades de plaques, pel·lícules, papers, etc., etc.

Aparells de les millors marques :: Grans laboratoris per a treballs d'aficionats

LLIURAMENT RAPID

VDA. DE JULI BRUNET

Papers pintats i motllures daurades de les principals cases nacionals i estrangeres

Passeig de Gràcia, número 98

Telèfon 76607 BARCELONA

OBRA INTERESSANTISSIMA

L'ànima de Santa Teresa de Jesús Infant

pel

P. Ignasi Casanovas, S. J.

Foment de Pietat

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no debem permètre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratories, que son les més castigades durant l'estació d'hivern.

De venda en totes les bones Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.

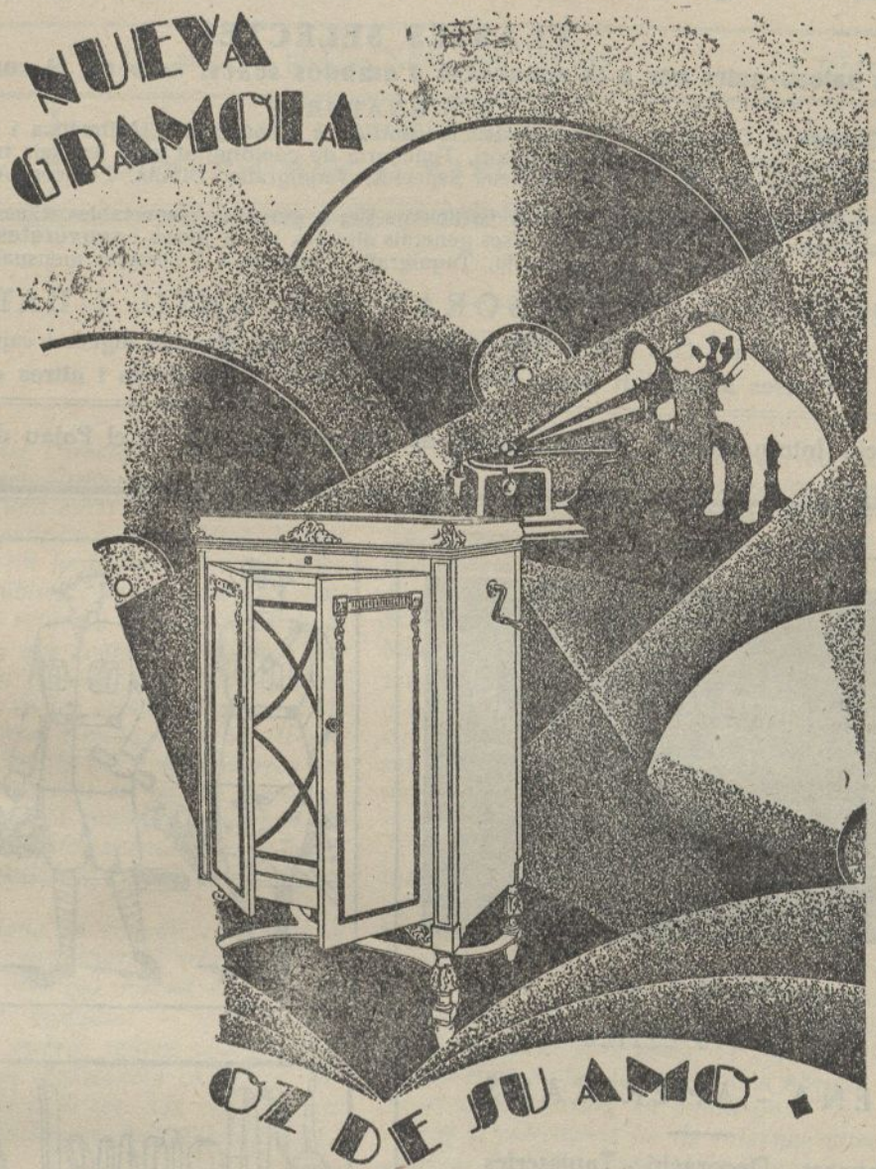
Es ven per tot arreu

GANIVETERIA
ROCA
BARCELONA

PLAÇA DEL PI, 3 (enfront l'Església)

con las últimas novedades en

DISCOS

de esta fámosa marca

completará la felicidad de su hogar.

ADQUIERALA EN LA CASA

CESAR VICENTE

PASEO DE GRACIA · 4

Acadèmia COTS

Casa Central: Avinguda Porta de l'Angel, 38 - Telèfons: 18953 i 75303 - Apartat 782 - Barcelona

CLASSES SELECTES

Distints salons-aules per a la separació d'ambdós sexes, amb tot el confort desitjable

ASSIGNATURES

Lletra Comercial, Ortografia, Correspondència (particular i comercial). Aritmètica i Càlcul Mercantil, Classificació i Arxiu, Pràctiques d'Escriptori, Teneduria de conformitat amb les lleis tributàries i Llibre de Vendes, Mecanografia en tots els seus aspectes, Taquigrafia, Dibuix, Francès, Anglès i Alemany

Classes generals, quota mòdica. Classes particulars per a persones respectables. Classes per a la dona a 5 ptes. mensuals, una hora diaria. Classes generals alternes per a **joves i senyoretes,** convenientment separats, de Mecanografia, Taquigrafia i francès, a 5 pessetes mensuals

PERITATGE I PROFESSORAT MERCANTIL I BATXILLERAT

L'Acadèmia Cots **COL·LOCA** oportunament els seus alumnes dignes i capacitats

Classes a propòsit per a retrassats per efecte de malaltia i altres causes

Exposició Internacional: Visiteu l'stand de l'Acadèmia Cots en el Palau d'Arts Gràfiques

MOBLES
DE TOTS ESTILS
VIENA - AMERICANS

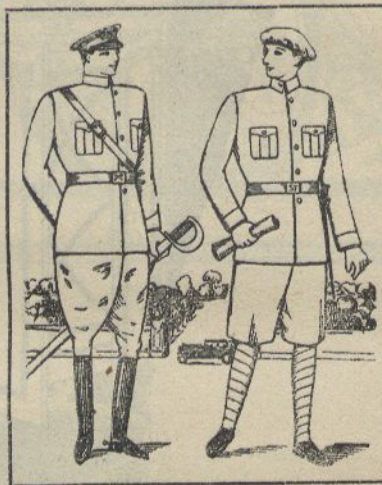
Làmpares - Decoració - Tapisseries
Objectes d'Art - Llits de metall

CASA CASTELLTORT

Exposició i venda: PELAI, 40 i JOVELLANOS, 9
Telèfon núm. 15385

Tallers: SANT MIQUEL, 44 - BARCELONA

ATENES A. G. — Provença, 157, Barcelona

ANTON CALLIZO

RONDA UNIVERSITAT, 29

BARCELONA

CATALUNYA SOCIAL
Duran i Bas, 11
BARCELONA

FRANQUEO CONCERTADO